

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ
ΑΝΘΡΩΠΟΣΟΦΙΚΗ
ΙΑΤΡΙΚΗ

Rudolf Steiner

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ & ΙΑΤΡΙΚΗ

GA 312 - 313 - 314

Μετάφραση: Γεράσιμος Ε. Κατραμάδος
MSc in Anthroposophic Medicine

Έκδοση αναθεωρημένη

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΤΡΑ

Τίτλος: **Εισαγωγή στην ανθρωποσοφική ιατρική**
Υπότιτλος: Ιατρική και πνευματική επιστήμη

Ομιλητής: Rudolf Steiner
Αριθμός βιβλιογραφίας: GA 312 - 313 - 314

Μετάφραση & επιμέλεια έκδοσης: Γεράσιμος Ε. Κατραμάδος
Επιμέλεια - Διορθώσεις: Άρτεμις Φ. Χανιώτη
Εξώφυλλο: Εκδόσεις Etra

Το βιβλίο αυτό μεταφράστηκε, επιμελήθηκε και εκδόθηκε με την συνεργασία και την υποστήριξη της Ελληνικής Ανθρωποσοφικής Κοινότητας και του Ινστιτούτου Ανθρωποσοφικής Ιατρικής.

www.anthroposophy.gr | www.anthromed.gr

Για τη μετάφραση στα ελληνικά χρησιμοποιήθηκαν τα εξειδικευμένα γλωσσάρια για την ανθρωποσοφική ορολογία των Paul Kirfer & Evelyn F. Capel και την υποστήριξη της Anna R. Meuss.

ISBN:

Εκδόσεις ETRA© 2016-2024
Ευεργετών 7, Π. Φάληρο, 17563
Τ: 210 9811753 - www.etra.gr

Κανένα μέρος του παρόντος βιβλίου δεν επιτρέπεται να αναπαραχθεί με οποιαδήποτε μηχανική, φωτογραφική ή ηλεκτρονική διαδικασία ή με τη μορφή φωνογραφικής εγγραφής, ούτε να αποθηκευτεί σε σύστημα ανάκτησης, να μεταδοθεί ή να αντιγραφεί με οποιονδήποτε άλλο τρόπο για δημόσια ή ιδιωτική χρήση χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη. Οι πληροφορίες που παρέχονται σε αυτό το βιβλίο δεν μπορούν να αντικαταστήσουν τη γνωμάτευση ιατρού ή άλλου ειδικού της υγείας.

τη μετάφραση αυτή
την αφιερώνω στη μητέρα μου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος του Steven M. Johnson M.D.	017
Σημείωμα του εκδότη	025
Σχετικά με τις διαλέξεις	029

ΜΕΡΟΣ Ι | GA 312

ΔΙΑΛΕΞΗ Ι 035

Η ανάγκη για την αναμόρφωση του ιατρικού ιστορικού - Οι αλλαγές της ιατρικής προοπτικής στην πορεία της ανθρώπινης εξέλιξης - Ασθένεια και υγεία – Ιπποκράτης, Παράκελσος, Van Helmont - Η δύναμη του Αρχαίου του Παράκελσου - Η θεωρία του Stahl για το βιταλισμό - Η εμφάνιση και η σημαντικότητα της παθολογικής ανατομίας, από τον Morgagni - Χυμική παθολογία - Κυτταρική παθολογία – Η παθολογία και η φυσική σημασία της συγκριτικής ανατομίας - Γνώση έξω-τελλουρικών διαμορφωτικών δυνάμεων - Μεταμόρφωσις – Η προσέγγιση του Troxler για την νόσο.

ΔΙΑΛΕΞΗ ΙΙ 059

Θεωρίες σχετικά με την Καρδιά - Η καρδιά ως όργανο ισορροπίας μεταξύ των διαδικασιών των «άνω» και «κάτω» διαδικασιών του ανθρώπινου οργανισμού. (ο ένας πόλος είναι η αναπνοή και η νευρο-αισθητηριακή δραστηριότητα και ο άλλος πόλος είναι ο μεταβολισμός) - Η πολικότητα του ανθρώπινου οργανισμού – Η φυσιογνωμία της νόσου – Η υστερία ως έκφραση της υπεροχής των μεταβολικών διαδικασιών – Η νευρασθένεια ως έκφραση της υπεροχής των αισθητηριακών διαδικασιών - Φυματίωση: προδιάθεση και λοίμωξη – Η σημασία των ατομικών συμπτωμάτων στη πρόοδο και τη θεραπεία – Η σημαντικότητα της ρυθμικής διαδικασίας - Η φύση της Ομοιοπαθητικής.

ΔΙΑΛΕΞΗ ΙΙΙ**081**

Συνδυασμός της παθολογίας και της θεραπείας μέσω της διάγνωσης - Το τρίπτυχο Άνθρωπος – Κινητικά και αισθητηριακά νεύρα - Υποβολή και ύπνωση – Η σχέση της θεραπείας στον ασθενή – Η μεταμόρφωση στην ανάπτυξη των φυτών και του ανθρώπου – Η δύναμη της προσαρμογής και της αναγέννησης – Οι διαμορφωτικές δυνάμεις και οι λειτουργίες της ανθρώπινης ψυχής & του πνεύματος - Στοιχεία ψυχολογίας βασισμένα στην πραγματικότητα - Αύξουσα και φθίνουσα εξέλιξη – Οι διαδικασίες σχηματισμού του αίματος και του γάλακτος.

ΔΙΑΛΕΞΗ ΙV**107**

Η σύνδεση του ανθρώπου με την εξωτερική φύση - Η Θεραπεία Ritter – Η θεραπεία με βάση τη παθολογία – Εξωτερική και εντερική χλωρίδα – Η διαδικασία του Άνθρακα (C) - Η διαδικασία του Οξυγόνου (O) – Οι σκέψεις και η διαδικασία του σχηματισμού των ιδεών (ιδεασμός) - Παραλληλισμός της δομικής ανάπτυξης των εντέρων και του εγκεφάλου. Η θεωρία του Βακίλου και η προδιάθεση στην ασθένεια – Η έκκριση και η διαδικασία της σκέψης – Η μεταμόρφωση του φωτός στον οργανισμό και η φυματίωση. Μακροσκοπική εξέταση του κόσμου και η ψευδαίσθηση του μικροσκοπίου – Η διαδικασία του Άλατος (ως χημική ένωση) και η διαδικασία του Θείου (S)- Η διαδικασία της ορυκτοποίησης (ανόργανη ύλη) – Η ομοιοπαθητική αρχή στην επανορθωτική θεραπεία.

ΔΙΑΛΕΞΗ V**131**

Η ολιστική προσέγγιση του ανθρώπου ως βάση για τη θεραπεία (Επισημάνσεις σχετικά με την αξιολόγηση του ασθενούς: ηλικία, μοτίβο της φυσικής ανάπτυξης, συχνότητα ονείρων, όραση, δόντια, τάση για τη δραστηριότητα ή την νωθρότητα, λαχτάρα για φαγητό) - Η ανάμνηση ως θεμέλιο για την κρίση του υπεραισθητού οργανισμού - Ο άνθρωπος και τα βασίλεια της φύσης - Ομοιοπαθητική και Αλλοπαθητική – Η διαλυτότητα και ο σχηματισμός του άλατος – Η τριπλότητα

στη φύση και ο ανθρώπινος οργανισμός. Η ορυκτική διαδικασία, η ευμετάβλητη (υδραργυρική) διαδικασία, η φωσφορική διαδικασία - Η σχέση των φυτών με τον άνθρωπο - Ο σχηματισμός του Γκι (*Viscum album*) - Ο σχηματισμός των ριζών, του φυλλώματος, των ανθών, των καρπών και η σχέση τους με τη διαδικασία του υδραργυρικού, του ορυκτού και του φωσφορικού σχηματισμού - Οροθεραπεία.

ΔΙΑΛΕΞΗ VI

155

Η διαδικασία διαμόρφωσης του φυτού, σπειροειδής τάση - Πλανητική δραστηριότητα - Η σχέση των φυτών με τον άνθρωπο - Η πολικότητα της βαρύτητας και του φωτός - Η πολικότητα στον ανθρώπινο οργανισμό και την ασθένεια - Ραχίτιδα, κρανιοφθιση - Διεργασίες άλατος, φωσφόρου και υδραργύρου - Αλληλεπίδραση μεταξύ ανθρώπου και σύμπαντος - Τα μέταλλα ως πλανητικές διαδικασίες και η σχέση τους με τα φυτά - Αλχημική και ομοιοπαθητική προσέγγιση - Η καύση και η εξαγωγή τέφρας - Η δυναμοποίηση των φαρμάκων - Η Φυσική θεραπευτική αγωγή - Ζωικές θεραπευτικές ουσίες - Ο κίνδυνος από τη χρήση φαρμάκων που προέρχονται από ζωικά παράγωγα (οροθεραπεία).

ΔΙΑΛΕΞΗ VII

179

Λαμβάνοντας την ηλικία ως παράγοντα στην θεραπευτική αγωγή - Χορεία - Εγκυμοσύνη - Πολυαρθρίτιδα - Η διαφορετικότητα στη θεραπεία σε διάφορες εποχές της ζωής - Η σχέση των περιόδων της ζωής με τους πλανήτες - Η προκατάληψη ως αιτία για την ασθένεια - Η οστεοποίηση - Σκλήρυνση - Καρκίνωμα - Η υδροκεφαλία στην παιδική ηλικία και άλλες ασθένειες σε μεταγενέστερη ηλικία - Η προδιάθεση στη σύφιλη, τη πνευμονία και τη πλευρίτιδα - Ενδοκαρδίτιδα - Προβλήματα κατά τη θεραπευτική αγωγή - Ο πυρετός ως έκφραση της δραστηριότητας του Εγώ - Η διαδικασία διαμόρφωσης του ανθρώπου και η διαδικασία σχηματισμού των κυττάρων - Μόλυβδος και σκλήρυνση, κασσίτερος και υδροκεφαλία, σίδηρος και πνευμονική διαδικασία - Χαλκός, υδράργυρος, άργυρος.

ΔΙΑΛΕΞΗ VIII**201**

Η διαδικασία της αρωματοποίησης στο φυτό και η διαδικασία της όσφρησης – Η διαδικασία του σχηματισμού των αλάτων στο φυτό και η γεύση - Μεταμόρφωση του ανθρώπινου οργανισμού: οσμή, γεύση, όραση, σκέψη, συνδυασμός, πέψη, απεκκριτικές διαδικασίες μέσω των εντέρων και των νεφρών, ο σχηματισμός ιδεών (ιδεασμός) – Η διαδικασία της αναπνοής, η διαδικασία της διαμόρφωσης του αίματος και της λέμφου. Οι επιδράσεις της ωμής έναντι της μαγειρεμένης τροφής. Η καρδιά ως συνθέτης – Εμβρυολογία.

ΔΙΑΛΕΞΗ IX**221**

Οι μετεωρολογικές διαδικασίες και η σχέση τους με τα όργανα του ανθρώπου – Η σημασία του αέρα, του νερού και του εδάφους, για την ασθένεια και την υγεία συγκεκριμένων οργάνων – Η πολικότητα της διαδικασίας του πυριτίου (Si) και του διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) στον ανθρώπινο οργανισμό – Η διαφοροποίηση των απεκκριτικών δράσεων και η σχέση τους με αυτές τις δύο διαδικασίες – Πως σχετίζονται αυτές οι δυο διαδικασίες με τα μέταλλα – Οσμή και γεύση.

ΔΙΑΛΕΞΗ X**239**

Τα αποτελέσματα που παράγονται από : Anisum vulgare (γλυκάνισος), Cichorium intybus (κιχώριο), Equisetum arvense (εκουιζέτο), Wild strawberry (άγρια φράουλα ή χαμοκέρασο), Lavender (λεβάντα), Melissa (μελισσόχορτο) – Η σχέση του ανθρώπινου οργανισμού με το φυτικό και το ορυκτό βασίλειο – Οι θεραπευτικές ιδιότητες των φυτών και των ορυκτών. Διατροφή – Ωμοφαγική διατροφή – Το μαγείρεμα ως διαδικασία θεραπείας - Περιφερειακός και κεντρικός άνθρωπος - Πέψη, έκκριση, ο σχηματισμός των ούρων και του ιδρώτα - Σύφιλη – Ο σχηματισμός του γυναικείου οργανισμού – Η σημασία του θηλυκού και του αρσενικού για την οντογένεση.

ΔΙΑΛΕΞΗ XI**261**

Carbo vegetabilis - Χημεία και φυσιολογία – Η φύση της Ομοιοπαθητικής – Ο σχηματισμός του άνθρακα και η διαδικασία του οξυγόνου – Η δημιουργία πρωτογενούς φωτός στο ανώτερο τμήμα του ανθρώπου – Η παθολογία των νεφρών – Η σφαίρα του αέρα, η ζώνη της θερμότητας και του φωτός, η ζώνη του υγρού και η ανθρώπινη παθολογία - Kalium carbonicum – Η διαμορφωτική διαδικασία του κελύφους του στρειδιού – Ο σχηματισμός της Γης - Η πνευμονική διαδικασία – Η αναπνοή - Η πείνα, η δίψα και οι οργανικές τους ενώσεις.

ΔΙΑΛΕΞΗ XII**281**

Το νερό στο Roncegno , και στο Levico - Η σχέση του οργανισμού του Εγώ με το οξυγόνο και το άζωτο – Το αστρικό, το αιθερικό και το φυσικό σώμα. Τα λευκώματα (πρωτεΐνες) και το οργανικό σύστημα - Φυτικά λευκώματα (πρωτεΐνες)- Η σχέση του οξυγόνου, του αζώτου, του άνθρακα, και του υδρογόνου με τα νεφρά, το συκώτι, τους πνεύμονες, και τη καρδιά – Η πρακτική του διαλογισμού – Η ακτινοβολία του σιδήρου και η αντίδραση του λευκώματος - Φυτικός και ζωικός άνθρακας - Φθόριο, μαγνήσιο – Η αποσύνθεση των δοντιών και η χλώρωση - Πυρίτιο - Βάσεις και οξέα – Η πέψη και ο σχηματισμός άλατος - Εξωτερική θεραπεία.

ΔΙΑΛΕΞΗ XIII**301**

Η δραστηριότητα του αιθερικού σώματος – Όγκοι και φλεγμονές ως αποτελέσματα της μη κανονικής δραστηριότητας του αιθερικού σώματος – Viscum (ευρωπαϊκό Γκι) και θεραπεία με Viscum - Carbo vegetabilis - Οι λεγόμενες “ψυχικές ασθένειες” ως αποτέλεσμα της διαταραγμένης οργανικής διαδικασίας - Παρενέργειες από τη κατανάλωση καφέ και τείου - Η κατανάλωση ζάχαρης.

ΔΙΑΛΕΞΗ XIV**319**

Δύναμη της διάκρισης και διόραση – Η λειτουργία του Εγώ οργα-

νισμού στα ανθρώπινα οχήματα - Αιθερικό σώμα και φαντασία – Το πλαισίωμα του Εγώ οργανισμού στο φυσικό σώμα. – Η διαδικασία της φλεγμονής – Η μελέτη της οργάνωσης του οφθαλμού ως τρόπος για την αντίληψη του αιθερικού σώματος – Θεραπευτική για τη τάση φλεγμονής - Παχυσαρκία - Λιπαρότητα - Υποχονδρία - Το μάτι ως διαδικασία φλεγμονής – Το αυτί ως διαδικασία σχηματισμού όγκου – Η μελέτη της δομής του αυτιού ως τρόπος για την αντίληψη του αστρικού σώματος - Δενδρολίβανο και τονωτικά των δυνάμεων του Εγώ οργανισμού - Άρνικα και ενεργοποίηση των αστρικών δυνάμεων.

ΔΙΑΛΕΞΗ XV**339**

Τα πουλιά και οι πλανητικές δυνάμεις – Διανοητικότητα, σχηματισμός και απώλεια του ενστίκτου - Σακχαρώδης διαβήτης – Αδυναμία του Εγώ – Η διαδικασία διαμόρφωσης των φυτών ως προς την ανάπτυξη της διαδικασίας σχηματισμού των ζώων - Η διαδικασία σχηματισμού του ζώου στον άνθρωπο - Διαδικασία της από-αλατοποίησης - Θεραπείες φυτών – Η δύναμη της διακοπής του Πυριτίου σε μαθηματικούς και μη μαθηματικούς - Silver Birch (*Betula pendula*) - *Capsella bursæ pastoris* (Shepherd's Purse) - *Cochlearea officinalis* (Κοχλιάρια) - Σκορβούτο - Λειτουργία του σπλήνα.

ΔΙΑΛΕΞΗ XVI**359**

Μασάζ στη περιοχή του σπλήνα και η ενίσχυση της δραστηριότητας του ενστίκτου – Η επίδραση της αντιληπτικής δραστηριότητας στον οργανισμό – Ο ρυθμός της βρώσης - Το μασάζ ως ρυθμιστής της ρυθμικής δραστηριότητας – Το μασάζ σε διαφορετικά άκρα και η σημασία του για τον οργανισμό - Ημικρανία - Χρωματοθεραπεία - Μίμηση – Αυθεντία – *Dementia praecox* (σχιζοφρένεια)- Ψυχανάλυση - Υλισμός – Η σημασία των δοντιών – Το φθόριο (F) και οι επιπτώσεις του.

ΔΙΑΛΕΞΗ XVII**377**

Οδοντική ανάπτυξη - Τερηδόνα - Αιμορροΐδες - Δράση του φθορίου - Η παιδαγωγική και η διαδικασία του σχηματισμού των δοντιών - Τερηδόνα και εγκυμοσύνη - Αισκουλίνη - Χλωροφύλλη - Ξεπερνώντας τα αντί-ορεκτικά και ο οργανικός σχηματισμός - Υψηλή και χαμηλή ισχύς - Υποχονδρία - Ο υλισμός ως συνέπεια του καθολικού ασκητισμού - Πνευματικές ιδιότητες της ύλης - Ιδιοσυγκρασίες - Η σχέση των διαδικασιών θρέψης με το γήρας - Υποδείξεις.

ΔΙΑΛΕΞΗ XVIII**395**

Αιτίες της ασθένειας - Η θεωρία του Βακίλου - Η ανιμαλιστική τάση των φυτών - Ορυκτοποίηση των φυτών - Οι πνεύμονες ως Γη - Εγρήγορη και ύπνος - Τύφος - Καταρροή - Κοιλιακές ασθένειες - Περπάτημα και ανάπτυξη - Προδιάθεση για γρίπη - Διφθερίτιδα - Μηνιγγίτιδα - Οδοντική πυόρροια - Οι διαδικασίες του άλατος, του υδραργύρου και του θείου, σε διαφορετικές ηλικίες της ζωής.

ΔΙΑΛΕΞΗ XIX**417**

Κληρονομικότητα - Ο ρόλος του αρσενικού και του θηλυκού - Διαβήτης και ψυχική ασθένεια - Αιμορροφιλία - Αντιμόνιο - Το αντιμόνιο ως πλανητική λειτουργία - Η πήξη του αίματος και ο σχηματισμός του λευκώματος - Η λειτουργία του Αντιμονίου. - Η κατανάλωση καφέ - Το κέλφος του στρειδιού - Το στρείδι ως τροφή - Τύφος - Deadly Nightshade (Μπελαντόνα).

ΔΙΑΛΕΞΗ XX**439**

Η δραστηριότητα των αισθήσεων και ο εξωτερικός κόσμος - Άλατα από Αμμωνία - Έκκριση και αποβολή - Δραστηριότητα των πνευμόνων - Διαδικασία του οδοντικού σχηματισμού και φθόριο - Η πολικότητα της ορυκτοποίησης του οδοντικού σχηματισμού και σεξουαλικότητα - Περισταλτικότητα - Ευρυθμία, χορός, πλέξιμο - Διαδικασία οδοντικού σχηματισμού και η πέψη - Nux vomica

- Ο άνθρωπος ως επταπλό μέταλλο - Ψυχική ασθένεια - Οξείες και χρόνιες παθήσεις – Η φύση της κατάθλιψης - Αλλοπαθητική και Ομοιοπαθητική – Φυσική θεραπεία.

ΜΕΡΟΣ II | GA 313

ΔΙΑΛΕΞΗ I

465

Τα ανώτερα μέλη του ανθρώπινου όντος και οι επιδράσεις των ουσιών (σε κατάσταση ασθένειας και υγείας), πάνω στο φυσικό σώμα. Οι ουσίες ως αποτέλεσμα διαδικασιών. Η αλληλεπίδραση των διαδικασιών μέσα και έξω από τον άνθρωπο. Το τετραπλό ον στον οργανισμό της κεφαλής, στον ρυθμικό οργανισμό και στον οργανισμό των άκρων. Πυριτικές γήινες επιδράσεις. Ο σχηματισμός του πυριτίου και οι διαδικασίες σχηματισμού του ασβεστόλιθου και η υπερνίκησή τους κατά την εξέλιξη του ανθρώπινου οργανισμού.

ΔΙΑΛΕΞΗ II

487

Η λειτουργικότητα του Εγώ στην κεφαλή (θερμική διαφοροποίηση) και στο σύστημα μεταβολισμού - άκρων (στατικά). Οι τέσσερις αιθέρες, η σχέση τους με τον ανθρώπινο οργανισμό και η μεταξύ τους σχέση. Η φύση της ασθένειας. Οι διαδικασίες που προκαλούν την υγεία και την ασθένεια. Η φυσική διαδικασία στην κεφαλή και η σημαντικότητά της για τον οργανισμό. Η διαδικασία θανάτου κατά τη διάρκεια όλης της ζωής και η Εγώ- συνείδηση. Το Εγώ και η φυσική διαδικασία. Η φύση του θανάτου. Το αστρικό σώμα και η σχέση του με την ασθένεια, το αιθερικό σώμα για την υγεία, το φυσικό σώμα για τη διατροφή. Εγώ και θάνατος. Τα ανώτερα μέλη του όντος και η ασθένεια. Φώσφορος και θείο, αρσενικό, αντιμόνιο. Η σχέση των χημικών σωμάτων με τις οργανικές διαδικασίες του ανθρώπου.

ΔΙΑΛΕΞΗ ΙΙΙ**515**

Το αστρικό σώμα και ο οργανισμός του θώρακα. Το φυσικό σώμα και το αιθερικό σώμα. Η φυτική διαδικασία. Η ρυθμική εξισορροπητική διαδικασία μεταξύ της υγιοφόρας διαδικασίας και της νοσοφόρας διαδικασίας. Η αναπνοή - Άνθρακας και οξυγόνο. Ύπνος και εγρήγορση. Η σημασία τη ζωής της ψυχής για τις ρυθμικές διαδικασίες. Οι εκδηλώσεις στον οργανισμό του θώρακα, ως αποτέλεσμα των διαδικασιών της άνω και κάτω σφαίρας του ανθρώπου και του έξω (από τον άνθρωπο) κόσμου. Η φύση του μεγάλου υψόμετρου και οι θεραπείες φωτός. Σχετικά με τη διατροφή. Ο ηλεκτρισμός και ο μαγνητισμός στη θεραπεία.

ΔΙΑΛΕΞΗ ΙV**535**

Ύπνος και αφύπνιση. Η ωμή τροφή. Τα στάδια της ανθρώπινης ανάπτυξης. Το Εγώ και η πρόσληψη τροφής. Η ανάπτυξη της Εγώ-δραστηριότητας στην πολικότητα κατά την διάρκεια της παιδικής ηλικίας. Η θεραπεία των πεπτικών διαταραχών επιφέρει διαταραχές στην ανάπτυξη. Διαφορά μεταξύ αγοριών και κοριτσιών. Το Εγώ στο μεταβολισμό - σύνδεση με τη διαδικασία της γένυσης. Θεραπεία των διαταραχών στην ανάπτυξη του Εγώ. Το Εγώ σε συνθήκες θερμότητας και οι διπολικές του εκδηλώσεις. Η Εγώ δραστηριότητα στη πρόσληψη τροφής, στο μεταβολισμό κατά την ανάπτυξη του παιδιού. Το Εγώ και η θερμότητα.

ΔΙΑΛΕΞΗ V**557**

Η διαδικασία της “Αρσενικοποίησης”. Η φύση της διφθερίτιδας – μόλυνση - θεραπεία. Η Εγώ-διαδικασία και η φωσφορική διαδικασία. Η δραστηριότητα του Εγώ στις δυναμικές διαδικασίες. Η παθολογία των Εγώ-επιδράσεων και εκδηλώσεις στην επιθηλιακή διάσπαση. Φωσφορική δηλητηρίαση. Υπερβολικά ισχυρή επίδραση του Εγώ.

ΔΙΑΛΕΞΗ VI**577**

Η μέθοδος των ιατρών για την απόκτηση γνώσης. Η φύση της πρωτεΐνης, η σχέση θρέψης και αναπνοής. Η εκδήλωση του αιθερικού σώματος στο υγρό, του αστρικού σώματος στην αναπνοή, του Εγώ στη θερμότητα. Πρωτεΐνη θρέψης και οργανική πρωτεΐνη. Η μήτρα και η καρδιά. Η σχέση της δραστηριότητας της καρδιάς με το λίπος και του μεταβολισμού των υδατανθράκων. Πνευμονική φυματίωση. Η υδραργυρική διαδικασία. Απόψεις σχετικά με τη παρασκευή φαρμάκων.

ΔΙΑΛΕΞΗ VII**597**

Η ολοκληρωμένη ανθρωποσοφική γνώση του κόσμου ως βάση για τη θεραπευτική κρίση. Ο φυτικός και ο ανθρώπινος οργανισμός: οι θεραπευτικές πτυχές των ριζικών δυνάμεων: Γεντιανή, Γέον το αστικό, Ίρις. Το φύλλο: Μαντζουράνα. Άνθος: Σαμπούκος. Καρπός: Κύμινο. Η μεταμόρφωση των αισθητηριακών διαδικασιών στο μεταβολισμό και των προκυπτουσών θεραπευτικών απόψεων. Η θεραπεία με μέταλλα. Η πολικότητα του αργύρου με το μόλυβδο.

ΔΙΑΛΕΞΗ VIII**619**

Η θεραπεία με μέταλλα. Η ιδέα του δηλητήριου. Αρχές της ομοιοπαθητικής. Η διαδικασία του άλατος. Η διαδικασία του μετάλλου. Οι ακτινοβόλες επιδράσεις των μετάλλων. Μόλυβδος, μαγνήσιο, κασσίτερος, σίδηρος, χαλκός, χρυσός, υδράργυρος, άργυρος. Ερωτήσεις και απαντήσεις: θεραπεία για το άσθμα. Παρεντερική θεραπεία με πρωτεΐνες. Κρυολογήματα. Η σύνδεση μυών και οστών. Η αίσθηση της γεύσης. Η ουσία και η διαδικασία στον οργανισμό. Η νόσος Graves.

ΔΙΑΛΕΞΗ IX**645**

Η σύνδεση της ευρυθμίας -ως θεραπευτικό στοιχείο- με το δομημένο από τον κόσμο, ανθρώπινο ον: Θεραπευτική Ευρυθμία.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ | GA 314**ΔΙΑΛΕΞΗ Ι****665**

Η εμπειρική επιστήμη και η πνευματική επιστήμη. Η δομή του εγκεφάλου. Η διαδικασία της αναπνοής. Οι μεταβολικές διαδικασίες. Η στερεή, η υγρή και η πύρινη διάσταση του ανθρώπινου οργανισμού. Η αναβολική και η καταβολική διαδικασία.

ΔΙΑΛΕΞΗ ΙΙ**693**

Η βάση για τη μελέτη της φυσιολογίας του ανθρώπου. Τα τέσσερα μέλη του ανθρώπου και η σύνδεση τους με το φυσικό-υλικό οργανισμό. Τα συστήματα της καρδιάς και των πνευμόνων. Το σύστημα των νεφρών. Τα συστήματα του ήπατος και της χολής. Τα φυτά και η χρήση τους ως φάρμακα.

ΔΙΑΛΕΞΗ ΙΙΙ**717**

Ο τριπλός οργανισμός του ανθρώπινου όντος και οι δυνάμεις ανάπτυξης. Η πολικότητα του νεύρο-αισθητηριακού και του μεταβολικού συστήματος και η 4:1 αναλογία του παλμού και της αναπνοής. Οι αρχές του θείου του υδράργυρου και του άλατος στα φυτά όταν χρησιμοποιούνται ως φάρμακα. Ο σχηματισμός όγκου και η θεραπεία του με θερμότητα.

ΔΙΑΛΕΞΗ ΙV**741**

Ο σίδηρος στο ανθρώπινο αίμα. Η σχέση του πυριτικού οξέος και της ζάχαρης στα αισθητήρια όργανα. Μια κατεύθυνση για μια ορθολογική θεραπεία. Τα μέταλλα ως φάρμακα. Ο άνθρωπος ως ον του σύμπαντος.

Σύντομο βιογραφικό του Rudolf Steiner

770

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

από τον Steven M. Johnson M.D.

Όπως κάθε σπουδαίο έργο έτσι και αυτό το βιβλίο μπορεί να κατανοηθεί σε πολλά διαφορετικά επίπεδα. Για παράδειγμα μπορεί να διαβαστεί ως μια έκθεση της ανθρωποσοφικής άποψης για τον άνθρωπο σε σχέση με την υγεία και την ασθένεια, ... ή για παράδειγμα, σαν μια σύγχρονη επαναδιατύπωση (υπό το φως της μοντέρνας ιατρικής γνώσης) των θεωριών του Παράκελσου, της αλχημείας, της ομοιοπαθητικής, ... ή σαν μια προσπάθεια για την τοποθέτηση των θεμελίων μιας πραγματικά πνευματικής ιατρικής που λαμβάνει υπόψη της τον άνθρωπο ολιστικά ως σώμα, ψυχή και πνεύμα. Δεδομένης αυτής της πολυπλοκότητας, ένας αναγνώστης μπορεί να ερμηνεύσει τις περιγραφές των ασθενειών και τη θεραπεία με έναν εντελώς διαφορετικό τρόπο από έναν άλλον. Κάποιος θα μπορούσε να μη συμφωνήσει στο ότι μια λογική προσέγγιση στην ιατρική δεν αφήνει χώρο για τέτοιες διαφορετικές προσεγγίσεις (ότι υπάρχει δηλαδή μόνο ένας τρόπος να κατανοηθεί κάθε δεδομένο συμπτωματικό φαινόμενο) και έτσι, εάν δύο άνθρωποι κατανοήσουν διαφορετικά τη βάση της ασθένειας, τότε ο ένας από τους δύο (ή ίσως και οι δύο) θα πρέπει να είναι λάθος. Αλλά η αλήθεια της ιατρικής δεν είναι ποτέ τόσο απλή. Επομένως δεν μας εκπλήσσει ότι καλοί κλινικοί ιατροί συχνά αναφέρουν τη διάγνωση της ασθένειας ως την «τέχνη» της ιατρικής. Όπως έχει αποδείξει και η εμπειρική ιατρική κατά το πέρασμα της ιστορίας, εάν δυο ιατροί προσεγγίσουν με εντελώς διαφορετικό τρόπο την ασθένεια και χρησιμοποιήσουν θεραπείες που δεν σχετίζονται μεταξύ τους, μπορούν και οι δύο να φτάσουν σε μια «επιτυχή» ίαση.

Αυτό το βιβλίο παρουσιάζει την πρώτη σειρά διαλέξεων του Rudolf Steiner για την ιατρική, που δόθηκε σε ιατρούς και φοιτητές της ιατρικής. Οι διαλέξεις παρουσιάστηκαν ως κίνητρο για την ανάπτυξη της ιατρικής «ανθρωποσοφικής επέκτασης». Αυτή η ιατρική προσέγγιση όταν παρουσιάστηκε για πρώτη φορά το 1920, ήταν επαναστατική. Από εκείνη την εποχή μέχρι σήμερα, πολλά από όσα είχε πει ο Steiner αξιολογήθηκαν και τέθηκαν σε εφαρμογή σε κλινικό επίπεδο σε όλο τον κόσμο. Η προσέγγισή του για τη διάγνωση και τη θεραπευτική αγωγή συνεχίζει να παρακινεί νέες και καταπληκτικές ιδέες σχετικά με τη θεραπευτική διαδικασία, ενώ παράλληλα προκαλεί το σκεπτικό μας σχετικά με τις σύγχρονες θεωρίες για την παθολογία της ασθένειας και τη βασική μας αντίληψη για την υγεία.

Η ανθρωποσοφική ιατρική προσέγγιση είναι επαναστατική και ανατρεπτική από τη στιγμή που δεν ξεκινά με την υπόθεση ότι ο άνθρωπος αποτελεί μόνο τη βιοχημεία του φυσικού (υλικού) σώματος, αντίθετα προσπαθεί να θεραπεύσει τον ψυχο-πνευματικό άνθρωπο σε σχέση με τον υλικό του (φυσικό) οργανισμό. Το πνεύμα, η ψυχή και το σώμα λαμβάνονται υπόψη ως αδιαχώριστα.

Αυτό γεννά το ακόλουθο ερώτημα: Πώς επηρεάζει η θεραπευτική αγωγή τον άνθρωπο στο σύνολό του, συμπεριλαμβάνοντας και το οντολογικό του περιεχόμενο (ηλικία, βιογραφία, προσωπικές σχέσεις), του οποίου το εκάστοτε σύμπτωμα είναι μόνο ένα μέρος; Ο αναγνώστης θα βρει ότι κάθε κεφάλαιο σε αυτόν τον τόμο απαντά μ' έναν μοναδικό τρόπο σε αυτό το τεράστιο ερώτημα. Ένα από τα μεγάλα επιτεύγματα του Steiner είναι η παρουσίαση αυτού του υλικού ως μια «ζώσα» επιστήμη που επιτρέπει στη μετασχηματιστική και μεταμορφωτική

φύση της ζωής να γίνει κατανοητή μέσα από το πλαίσιο των φυσικών ζωτικών διαδικασιών. Συνεπώς το πλαίσιο μέσα στο οποίο αξιολογεί την υγεία και την ασθένεια διακρίνει τη συνεχόμενη αλλαγή του ανθρώπου και την εξέλιξή του.

Για να παρατηρήσουμε τα αποτελέσματα της θεραπείας που προκύπτουν από αυτή τη μέθοδο, χρειαζόμαστε μια ξεκάθαρη επιστήμη φαινομενολογίας που να αποκαλύπτει τις σχέσεις μεταξύ του ψυχο-πνευματικού και του φυσικού (βιολογικού) ανθρώπινου οργανισμού. Λαμβάνοντας υπόψη ολιστικά με τους όρους των μεγαλύτερων ερωτημάτων του ανθρώπινου πεπρωμένου, η πραγματικότητα του τι συνιστά την υγεία και την θεραπεία είναι ένα άπιαστο και ασαφές πεδίο. Η Πνευματική επιστήμη ή αλλιώς Ανθρωποσοφία (που σημαίνει η σοφία του Ανθρώπου) προσπαθεί ν' ανοίξει μια πόρτα για την ανθρωπότητα και να την βοηθήσει να αναπτύξει την ικανότητα της ευρύτερης κατανόησης μιας τέτοιας ζώσας επιστήμης. Ο Steiner μας λέει ότι οι ικανότητες για μια ευρύτερη συνείδηση και παρατήρηση βρίσκονται μέσα μας εν ύπνο. Μιλάει για ικανότητες αντίληψης που μπορούμε βαθμιαία να τις αφυπνίσουμε μέσω της πειθαρχίας, της αγάπης και της καλλιτεχνίας. Όμως τέτοιου είδους ικανότητες έχουν κάποια θέση στη σύγχρονη κλινική ιατρική πρακτική; Αυτό το ερώτημα αποτελεί την καρδιά της σύγχρονης αντιπαράθεσης στην ιατρική. Στη πραγματικότητα χρησιμοποιούνται ήδη, αν και υποσυνείδητα. Οι ιατροί συχνά εκπλήσσονται και μπερδεύονται από το γεγονός ότι η δεκτικότητα που παρουσιάζουν οι ασθενείς σε ένα φάρμακο φαίνεται να επηρεάζει την αντίδρασή τους στη θεραπευτική αγωγή – εξ ου και το ενοχλητικό ζήτημα του φαινόμενου placebo. Την ίδια στιγμή, σήμερα η έρευνα που βασίζεται σε αποτελέσματα, αξιολογεί πολλές «εναλλακτικές»

θεραπείες που έχουν τη βάση τους σε πνευματικές μεθόδους θεραπείας. Ωστόσο τα «ενεργά συστατικά» τέτοιων θεραπειών διαφεύγουν από τις σύγχρονες ερευνητικές τεχνικές. Χρειάζεται ένας νέος τρόπος σκέψης προκειμένου να κατανοήσουμε καλύτερα τη ζωή όπως είναι πραγματικά, (τον συσχετισμό της στην ολότητα του) στην οποία το πνεύμα και η ύλη αλληλεπιδρούν μεταξύ τους όπως τα όργανα μιας συμφωνικής ορχήστρας.

Σήμερα, το πεδίο της ψυχονευροανοσολογίας έχει αξιολογήσει τη σύνδεση μεταξύ του ανθρώπινου νου και των σωματικών διαδικασιών. Αλλά αυτό το πεδίο έχει να αναπτύξει ακόμη μια σαφή σκέψη και γλώσσα προκειμένου να εκφράσει τι συνιστά τη διάνοια (κάποιοι λένε «ψυχή»). Πολλές μορφές θεραπείας από την αρχαία Ανατολή, όπως η Θιβετανική και η Αγιουρβεδική ιατρική, προσφέρουν πλαίσια για μια τέτοια κατανόηση καθώς αυτού του είδους οι θεραπευτικοί τρόποι γίνονται πολύ δημοφιλείς παγκόσμια. Δυστυχώς αυτές οι εξαιρετικές διδασκαλίες δεν συνεργάζονται εύκολα με τις δικές μας σύγχρονες κοσμοθεωρίες. Δεν μας δίνουν πάντα ένα πρακτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο να εντάξουμε την μοντέρνα επιστήμη και την πνευματική γνώση, ανεξάρτητα από την εγκυρότητά τους, όπως οι θεραπευτικές λεπτομέρειες.

Αυτό το κείμενο μάς δείχνει ξεκάθαρα την ειλικρινή πρόθεση του Steiner και την ευφύεστατη ικανότητά του να εντάσσει τα αποτελέσματα της πνευματικής έρευνας με την επιστήμη του 20^{ου} αιώνα. Σε πολλές περιπτώσεις, η Ανθρωποσοφία βοηθάει στο να γεφυρώσει το χάσμα μεταξύ της ανατολικής πνευματικότητας και της Δυτικής συνείδησης, μεταφράζοντας τη γλώσσα αυτών των παραδόσεων για φοιτητές που εκπαιδεύονται μέσα στο πλαίσιο της υλιστικής σκέψης.